

**Міністерство освіти і науки України,
Мукачівський державний університет,
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара**

Збірник тез доповідей

I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції

16 квітня 2026 року

МУКАЧЕВО-2026

УДК 001.89:373.2.013:376.013(043.2)

НЗ4

Наукові пошуки молоді в галузі дошкільної та спеціальної освіти: збірник тез доповідей I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції (16 квітня 2026 р., Мукачєво) / За заг. Ред. В.В. Іванової. Мукачєво: Вид-во МДУ, 2026. 153с.

**Рекомендовано до поширення в мережі Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «22» квітня 2026 р.)**

Рецензент:

Зданевич Лариса Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти, психології і фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

У збірнику вміщено тези доповідей учасників I Всеукраїнської студентської науково-практичної інтернет-конференції, у яких висвітлено актуальні напрями розвитку дошкільної освіти в Україні та світі, розкрито сучасні підходи до організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти, проаналізовано психолого-педагогічні аспекти розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Особливу увагу приділено впровадженню інноваційних технологій навчання і виховання, а також підготовці фахівців дошкільної та спеціальної освіти у закладах вищої освіти, визначенню основних викликів і перспектив їх професійного становлення.

Видання адресоване здобувачам вищої освіти, науковцям, педагогічним працівникам, а також усім, хто цікавиться питаннями розвитку дошкільної та спеціальної освіти.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

Редакційна колегія:

Іванова Вікторія Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Атрощенко Тетяна Олександрівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Попович Оксана Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету, Мукачівський державний університет.

Чекан Оксана Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

Кас'яненко Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти, Мукачівський державний університет.

© Мукачівський державний університет, 2026

©Кафедра дошкільної та спеціальної освіти, 2026

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ
РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

<i>Арделан Яна Оттілівна,</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	85
<i>Науковий керівник: Дудаш Олена Сергіївна</i> <i>Бобрушко Наталія Василівна,</i> ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ОСНОВА ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	88
<i>Науковий керівник: Дудаш Олена Сергіївна</i> <i>Дзямко Ангеліна Михайлівна, Продан Олеся Василівна,</i> САМОСТІЙНА ХУДОЖНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ	91
<i>Науковий керівник: Микуліна Антоніна Костянтинівна</i> <i>Лішко Владислава Михайлівна,</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДОШКИ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	95
<i>Науковий керівник: Черепаня Наталія Іванівна</i> <i>Мінак Софія Володимирівна,</i> РАННЯ ДІАГНОСТИКА РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДО ОДНОГО РОКУ: МІЖГАЛУЗЕВИЙ ПІДХІД	98
<i>Науковий керівник: Поліщук Юлія Віталіївна</i> <i>Попович Анна Степанівна,</i> ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ПОЧУТТІВ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	107
<i>Науковий керівник: Попович Оксана Михайлівна</i> <i>Попович Марія-Ірина Віталіївна,</i> РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПИСЬМА У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	110
<i>Науковий керівник: Іванова Вікторія Вікторівна</i> <i>Сабов Альбіна Робертівна,</i> РОБОТИ З ПРИРОДНИМИ МАТЕРІАЛАМИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДОШКІЛЬНИКА	113
<i>Науковий керівник: Микуліна Антоніна Костянтинівна</i>	

НАПРЯМ 4

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ У ДОШКІЛЬНІЙ ТА СПЕЦІАЛЬНІЙ ОСВІТІ	118
<i>Диусь Каріна Іванівна,</i> ІНТЕГРАЦІЯ ІНТЕРАКТИВНИХ І ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	118
<i>Науковий керівник: Кас'яненко Оксана Миколаївна</i>	

Література:

1. Клец А., Козігора М. Дослідження рівня сформованості моральних почуттів у дітей старшого дошкільного віку під час війни. *Особистість в екстремальних умовах. XII Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю*. Львів, 23 квітня 2025 р. С.370–372.
2. Ладивір С., Долинна О.П., Котирло В. Виховання гуманних почуттів у дітей. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 168 с.
3. Маланчук О. Організація безпечного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти в умовах сьогодення. URL: <https://september.moippo.mk.ua/index.php/sept/article/view/405/344>
4. Мішко М., Попович О. Теоретичний аналіз проблеми розвитку моральних почуттів у дошкільному дитинстві. *Наука майбутнього: зб. наук. праць студентів, аспірантів та молодих вчених*. Мукачєво: МДУ, 2025. Вип. 2 (16). С. 31–37.
5. Постать дня – Віра Котирло. URL: <https://psiholog-shkola-detsad.blogspot.com/2013/09/>

*Попович Марія-Ірина Віталіївна,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 012 Дошкільна освіта
Науковий керівник: Іванова Вікторія Вікторівна,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачєво*

РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПИСЬМА У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сучасні тенденції розвитку дошкільної освіти актуалізують проблему забезпечення якісної підготовки дітей до шкільного навчання, зокрема до оволодіння письмом. Практичний досвід засвідчує, що значна частина першокласників відчуває труднощі у формуванні письмових навичок, що зумовлено недостатнім рівнем розвитку дрібної моторики, зорово-моторної

координації та просторового сприймання. У зв'язку з цим особливого значення набуває цілеспрямована робота з розвитку моторної сфери дитини на етапі дошкільного дитинства.

Проблема розвитку дрібної моторики у контексті підготовки до письма знайшла відображення у працях А. Богуш, Л. Биковець, М. Вербенко, С. Гозак, І. Деснової, С. Луців, Н. Маліновської, К. Крутій та інших учених. Дослідники підкреслюють тісний взаємозв'язок моторного розвитку з мовленням, мисленням і загальним психічним розвитком дитини, а також доводять, що дошкільний вік є сенситивним періодом для формування точних і координованих рухів рук як передумови оволодіння графомоторними навичками.

У сучасній психолого-педагогічній науці готовність до письма трактується як інтегративне утворення, що охоплює розвиток дрібної моторики, зорово-моторної координації, просторових уявлень, мовлення, уваги та довільної регуляції рухів. Як зазначає А. Богуш, у дошкільному віці доцільно формувати передумови письма, а не безпосередньо навчати письмових дій, що відповідає віковим психофізіологічним особливостям дітей [2].

Провідним компонентом у структурі готовності до письма є розвиток дрібної моторики рук, оскільки письмо виступає складною психомоторною діяльністю, що потребує точності, координації та ритмічності рухів. За результатами досліджень С. Гозак і М. Вербенко, рівень розвитку дрібної моторики безпосередньо пов'язаний із функціональним дозріванням кори головного мозку, зокрема мовленнєвих зон, що зумовлює взаємозв'язок моторного та мовленнєвого розвитку дитини [3].

Л. Биковець наголошує, що сформованість графомоторних навичок залежить від рівня розвитку дрібної моторики, точності та узгодженості рухів кисті й пальців, а також від сформованості психічних процесів – уваги, зорової та моторної пам'яті, просторових уявлень. У зв'язку з цим робота з дітьми старшого дошкільного віку має бути системною та цілеспрямованою,

передбачати використання спеціально дібраних ігор і вправ, спрямованих на розвиток як дрібної, так і загальної моторики [1].

Як підкреслює С. Луців, недостатній рівень розвитку графомоторних умінь у дітей проявляється у порушеннях координації рухів, слабкості м'язового апарату, труднощах у регуляції м'язових зусиль і недостатній сформованості праксису. Це ускладнює оволодіння письмом і негативно впливає на інші види діяльності, зокрема математичну, образотворчу та трудову, а також гальмує розвиток предметно-практичних дій дитини [4].

Розвиток дрібної моторики у дошкільному віці має здійснюватися поетапно та системно. К. Крутій обґрунтовує доцільність розпочинати цю роботу з раннього віку, використовуючи пальчикові ігри, масаж кистей і пальців, вправи з дрібними предметами, шнурівки, наліпки, що сприяють зміцненню м'язів руки, розвитку точності та координації рухів.

Важливою умовою ефективного формування графомоторних навичок є створення відповідного предметно-просторового середовища. Н. Маліновська акцентує увагу на необхідності його насичення різноманітними матеріалами та об'єктами для маніпулятивної діяльності (елементами для сортування, нанизування, конструювання, застібання тощо), що стимулюють розвиток спритності, точності та координації рухів і формують передумови до оволодіння графомоторними діями [5].

Особливу роль у підготовці до письма відіграє ігрова діяльність. За А. Богуш, саме ігрова форма організації освітнього процесу забезпечує позитивну мотивацію, підтримує інтерес дітей до виконання моторних і графічних вправ та запобігає перевантаженню. Поєднання вправ на розвиток дрібної моторики з мовленнєвою, художньо-творчою діяльністю та руховими паузами сприяє гармонійному розвитку дитини та формуванню її готовності до шкільного навчання [2].

Отже, розвиток дрібної моторики є базовою умовою формування готовності дитини дошкільного віку до письма та важливим чинником забезпечення наступності між дошкільною і початковою освітою. Систематична,

цілеспрямована та ігрово орієнтована робота з розвитку моторної сфери сприяє успішному оволодінню графомоторними навичками та зменшує ризик виникнення труднощів у навчанні письма.

Література:

1. Биковець Л.Л. Вплив рухів пальців рук на розумовий та мовленнєвий розвиток дитини дошкільного віку. *Таврійський вісник освіти*. 2018. № 2. С. 124-131.

2. Богуш А. М. Готуємо руку дитини до письма: навчально-методичний посібник. Мандрівець, 2014. 160 с.

3. Гозак С.В., Вербенко М.М. Вплив чинників внутрішньошкільного середовища на формування графомоторних навичок у дітей 5-8 років. *Довкілля та здоров'я*. 2011. Вип. 3 (58). С. 66-69.

4. Луців С. Забезпечення наступності у підготовці руки до письма дітей старшого дошкільного віку та учнів першого класу. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*. 2018. № 4. С. 192-199.

5. Маліновська Н.В. Гра як засіб формування навичок письма у дітей передшкільного віку. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2019. № 2. С. 26-31.

*Сабов Альбіна Робертівна,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 012 Дошкільної освіти
Науковий керівник: Микуліна Антоніна Костянтинівна,
старший викладач кафедри дошкільної та спеціальної освіти,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево*

РОБОТИ З ПРИРОДНИМИ МАТЕРІАЛАМИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДОШКІЛЬНИКА

В умовах реформування дошкільної освіти на перший план виступає не тільки формування особистості дошкільників, але й розвиток логічного

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>